

Les televisions locals cobreixen un buit comunicatiu important

Emetent des de la plaça del poble

Cada vegada són més les poblacions que tenen emissora local de televisió, sigui privada o municipal. Mentre esperen la llei que ordenarà el sector, aquestes "teles" intenten esgarrapar audiència a les grans. A les Balears, l'absència d'un canal autonòmic dóna més força a les locals.

Les Illes Balears tenen 22 televisions locals, per a una població d'uns 700.000 habitants i poc més de 60 municipis. És a dir, 3,1 cadenes locals per cada cent mil habitants. ¿Com explicar tanta televisió per a tan poca gent? Cal tenir present que l'oferta televisiva –privada i pública– que reben les Illes és una de les més altes de l'estat espanyol, ja que a les cinc cadenes estatals cal sumar les tres autonòmiques (TV3, C33 i C9). I a més s'hi han d'afegir les dues desconexions, la de TVE i la d'Antena 3.

L'ampli ventall de televisions locals a les Balears s'explica perquè no hi ha televisió autonòmica pròpia i, per tant, l'oferta d'informació pròxima al ciutadà és clarament insuficient.

Així les coses, a poc a poc han anat apareixent a les tres illes principals tele-

visions que, amb modèstia, han procurat donar resposta a aquest buit. Però la forma de fer-ho difereix molt segons sigui una televisió o una altra. Entre les 22 existents (17 a Mallorca, 2 a Eivissa i 3 a Menorca) hi ha molt pocs –per no dir cap– punts d'unió entre elles. Un pot ser la Federació de Televisions Locals de Balears, però, segons l'opinió generalitzada, "no funciona, perquè els interessos de cadascuna de les televisions són massa diferents".

Fer una tipologia de les televisions locals de Balears és pràcticament impossible. Hi ha quasi tants tipus com emissores. Algunes emeten només un o dos dies a la setmana i tan sols unes poques hores (les més petites, com ara la d'Alaró, a Menorca), d'altres emeten quatre dies per setmana (les d'Inca, altres no-

més surten en l'aire quan algun esdeveniment del poble així ho aconsella, sense tenir periodicitat fixa. Inclús n'hi ha (com Tele Maó) que emeten per cable i per subscripció. Les més grans són les dues de Palma (Canal 4 i Canal 37), que emeten diàriament cinc o sis hores. Totes dues ho fan majoritàriament en català.

L'INEXISTENT MARC LEGAL

En aquest moment no hi ha cap tipus d'ordenament jurídic que reguli les televisions locals. Totes estan esperant una futura llei que n'ordini el funcionament i l'únic suport legal que tenen és constituir-se com a associacions culturals no lucratives. La llei, repetidament anunciada, encara no ha entrat al Congrés. El projecte està fet i va ser a punt de trami-

Canal 4 (esquerra) i Canal 37, ambdues de Palma, són les televisions locals més grans de les Illes, i emeten entre cinc i sis hores diàries.

JOAN CELIÀ

País Valencià: d'Elx a Castelló, passant per Gandia i Puçol

Al País Valencià hi ha una quarantena de televisions locals funcionant, amb orígens, dimensions i objectius ben diferents. N'hi ha de privades i de semiprivades i de totalment municipals, n'hi ha que emeten publicitat i que no n'emeten, de professionalitzades i d'amateurs, d'estables i d'intermitents. Com passa a les Balears i al Principat, fer-ne un cens és gairebé impossible, perquè al cap de poques setmanes ja està desferrat: n'han desaparegut algunes i se n'han creat de noves.

Al País Valencià es dona un fenomen força curiós: les cadenes que emeten mitjançant cable de fibra òptica són gairebé totes a les comarques del sud (Elx, Crevillent, Elda, Novelda, Torrevella i Castalla), excepte la de Torrent, prop de València. La resta ho fan per ones hertzianes. Riba-roja, Sagunt, el Puig, Ontinyent, Borriana, Benidorm, Mislata, Vinaròs, l'Alfàs o Algemesí són altres poblacions que tenen (o han tingut) canals locals.

El panorama associatiu del sector és prou complicat: algunes emissores formen part d'Asvatel (Associació Valenciana de Televisions Locals), inclosa dins l'estatal ATEL. D'altres integren la Federació Valenciana Pro-Legalització de les Televisions Locals, que participa en la federació estatal del mateix nom. Les dues diuen que negocien amb el govern espanyol la futura llei del sector.

Com reconeixen gairebé tots els responsables de televisions locals, les diferències entre elles són mínimes; es redueixen a la manca d'enteniment entre les cúpules. "Les coordinadores s'han format sempre quan s'acosten eleccions, però passades aquestes queden inactives i pràcticament no serveixen per a res", comenta Sabin, director de la televisió municipal de Puçol.

Canal 5 de Gandia fou una interessant experiència que va fer fallida. V. A. JIMÉNEZ

Aquesta és la més veterana de les locals al País Valencià: funciona ininterrompudament des que es va crear, el 1986. Va néixer d'una escola municipal de cinema i ha anat creixent fins a disposar, d'aquí unes setmanes, d'un edifici propi, on s'allotjaran la ràdio i la tele municipals, l'escola d'audiovisuals i l'empresa creada per a prestar suport tècnic i humà a l'emissora. L'edifici –totalment cablejat per dins– ha estat dissenyat pels mateixos responsables, de manera que des de les aules es poden veure els controls o es poden emetre concerts per televisió amb so estèreo per la ràdio, per exemple. EMTV de Puçol emet dues hores diàries de producció pròpia i dona feina a una vintena de persones.

Altres experiències no han tingut la continuïtat d'aquesta. A Gandia, entre els anys 86 i 88 funcionà Canal 5, una emissora privada que tenia una important audiència a la Safor. Segons sembla, un càlcul empresarial erroni va dur a una suspensió de pagaments i l'emissora va deixar d'emetre. Alguns dels actuals professionals de Canal 9 es van formar en aquella televisió local. Aquest és el cas de la presentadora d'informatius Xel-lo Miralles, que recorda aquella etapa amb bon regust de boca. "Si no haguera passat per Canal 5 de Gandia, possiblement ara no estaria treballant ací", diu. "Èrem tots gent jove i l'ambient era molt agradable. A més, treballar en un mitjà petit permet conèixer millor l'ofici".

Un model diferent és el de Tele-Elx, la més important distribuïdora d'imatges per cable de tot l'estat. Té 12.500 abonats, que paguen 2.000 pessetes al mes, però la infraestructura els permet d'arribar a 45.000 habitatges. Ofereix 18 canals, vuit dels quals captats via satèl·lit. El canal local emet de 3 a 4 hores diàries de producció pròpia. Hi treballen unes 50 persones fixes.

A les comarques del nord, la competència entre diverses emissores locals és gran: Castelló-TV, que funciona des del 1988 i emet 10 hores diàries, vol ampliar el seu àmbit de cobertura a quasi tota la província, utilitzant el repetidor del Montsoliu, propietat d'ACPV. De la seva banda, Canal 13, amb seu a Vila-real, ha ajudat a crear Canal 25 amb la intenció d'arribar a tota la Plana i emetre 3 hores diàries.

Finalment, hi ha una iniciativa a les comarques centrals valencianes per posar en marxa i coordinar emissores locals de televisió a les principals ciutats.

J. Vila i Triadú

tar-se al consell de ministres, però no se sap per quina raó es va retirar. Ara, es diu que serà el 1994 quan –si no hi ha canvis de partit governant– s'aprovarà la llei. Segons les fonts consultades, el projecte existent preveu que les televisions locals hauran d'utilitzar la via del cable i no es permetrà –excepte en pocs casos de televisions ja molt arrelades– l'emissió per via radioelèctrica.

RAONS I PRESSIONS

Els directors de Canal 4, Joan Cifre, i de Canal 37, Joan Calafat –les dues tele-

visions de Palma– es mostren desconformes amb aquesta possibilitat. "Em sembla que ni ells mateixos [el govern] saben exactament què han de fer, el que es deia d'obligar a fer les televisions per cable no veig que tenguí cap sentit. Jo pens que hi ha d'haver tantes televisions locals com sigui possible tècnicament i punt", opina Calafat.

Més o menys de la mateixa opinió és Cifre, si bé aquest apunta l'existència de pressions fortes perquè la futura llei prevegi només les televisions local per cable: "Les pressions són fetes per empreses elèctriques i de telefonia per tal que

sigui per cable, però jo pens que no és viable: sortiria massa car tant pel que fa a la inversió com pel que hauria de pagar el ciutadà".

Josep Barca, gerent de Tecamesa (Televisió per Cable de Menorca, SA), que és l'empresa que fa Tele Maó, té una opinió ben diferent: "Jo crec que realment no hi ha cap altra possibilitat que el cable. Imaginem el desgavell que representaria permetre totes les televisions locals per senyal radioelèctric; ja està el panorama prou saturat com per afegir-hi més senyals. Crec que la futura llei obligarà les televisions locals a emetre per cable, ja

Joan Cifre (Canal 4): "La televisió local per cable sortiria massa cara".

JOAN CELIA

que únicament així es pot assegurar el govern que una televisió que neix com a local no superi mai l'àmbit estricte dins el qual neix, ja que el permís de cablejar només serà local".

MAÓ PER CABLE

De totes les televisions locals que hi ha a Balears sobresurten tres que tenen unes característiques especials. De qualque manera algun dels tres models que representa cadascuna d'elles serà el futur per a les televisions locals.

Tele Maó és televisió per cable. L'oferta de producció pròpia és aproximadament d'una hora cada dia, cinc dies a la setmana. Josep Barca, el gerent, explica que el cable és el futur per a aquest tipus de televisió: "Únicament entrant dins empreses que hagin cablejat la zona, una emissora local és possible, l'altre sistema és molt antieconòmic i gens segur".

L'empresa que ha cablejat Maó (Tecamesa) ofereix 21 canals de televisió, dels quals un està dedicat a Tele Maó. D'aquesta manera la inversió pot ser rendibilitzada. En Tecamesa participa l'Ajuntament de Maó, però majoritàriament és de capital privat. Aquesta empresa funciona des del 1987 i té 1.100 abonats (sobre 6.000 vivendes que hi ha a la ciutat, uns 22.000 habitants). El cost de la inversió va ser d'uns 150 milions de pessetes. Cada abonat paga mensualment 2.500 pessetes. Josep Barca es mostra totalment optimista amb vista al futur, ja que el seu model, opina, "és el

model que preveu el projecte de llei".

PALMA, DOS EN DISPUTA

Els dos canals locals de Palma, Canal 4 i Canal 37, tenen un origen comú: la televisió de Son Sardina de Palma. Posteriorment es va dir Canal 4. Ara fa poc més d'un any es van separar els fundadors. Els que se n'anaren fundaren Canal 37.

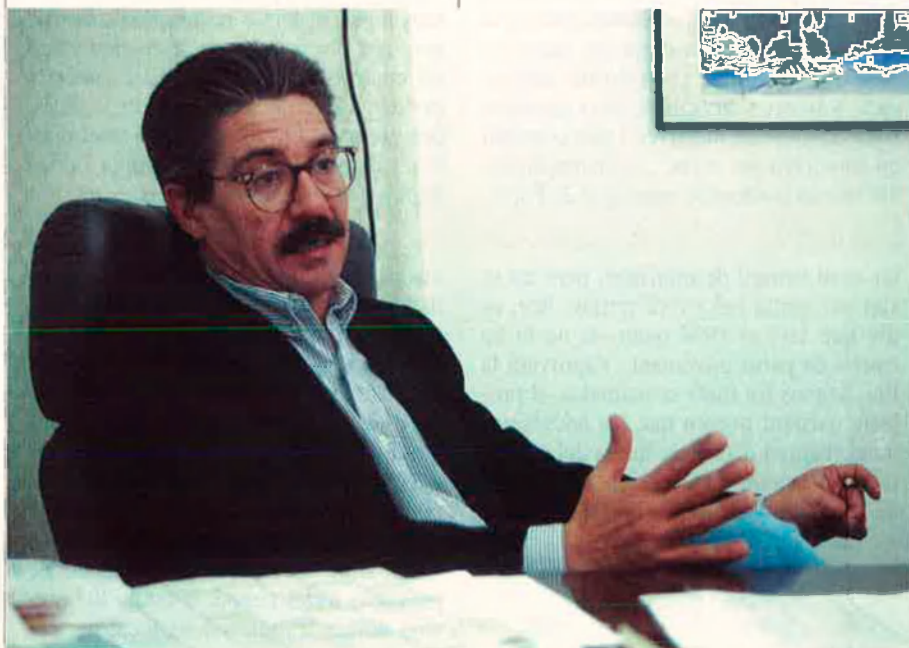
El primer, dirigit per Joan Cifre, opta per un model més modest que el Canal 37 i amb una visió exclusivament local i

de cert didacticisme. "Nosaltres voldríem que el Canal 4 fos una escola de televisió per a molts al·lots. De fet, ja ho començam a ser". Rebutja la competència amb qualsevol altre mitjà televisiu i creu que una televisió local ha de respondre a allò de "formar, informar i entretenir, els tres objectius que no compleix cap televisió comercial i, això sí, sempre des d'una perspectiva estrictament local: en el nostre cas circumscrita només a Palma".

Canal 4 emet una mitjana de cinc hores diàries, amb una graella bastant completa que oferta programes de tot tipus. Té un pressupost de manteniment d'unes 500.000 pessetes mensuals. Només el director, Joan Cifre, s'hi dedica en exclusiva. La resta, fins a unes 50 persones, són col·laboradors.

El Canal 37, dirigit per Joan Calafat, té una visió prou diferent. És un canal local i vol continuar sent-ho, però no descarta ampliar la cobertura a pràcticament tota Mallorca. De fet, l'aspiració sembla la de convertir-se en una televisió local de Mallorca, una mena de televisió autonòmica illenca.

En aquest sentit, Canal 37 ha arribat a un acord amb Voltor, l'associació propietària del repetidor dels canals en català, per a poder reemetre el senyal des d'aquest i així millorar la qualitat de la imatge per a Palma i arribar a un 80% de Mallorca. De moment, diu Calafat, "no tenim capacitat per a fer una programació de tota Mallorca però no ho descartam en un futur. El que sí que és clar és

Joan Calafat (Canal 37): "Hi ha d'haver tantes televisions locals com sigui possible tècnicament i punt."

JOAN CELIA

que molts dels nostres programes poden interessar a qualsevol mallorquí, visqui a Palma o a un poble”.

Canal 37 té una graella de prop de 40 programes i emet una mitjana de sis hores de programació pròpia, més la repetició d'alguns programes, tot plegat fins a deu hores d'emissió diàries. Hi col·laboren prop de 70 persones, de les quals sis hi treballen en exclusiva. El pressupost, segons Calafat, és de 5 milions de pessetes mensuals, que intenten cobrir a través de publicitat. Igual que el Canal 4, no reben subvencions directes. El Govern au-

Principat: molts i no gaire ben avinguts

Si el Ministeri de Transports i Comunicacions no s'hi oposa, a partir d'aquesta setmana podria sortir publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya un Decret on són reconegudes i ordenades les televisions locals al Principat. Aquest serà el primer text oficial que parlarà de televisions locals, un text redactat més de deu anys després de l'inici de les primeres emissions a diversos municipis. En una dècada, el fenomen de la televisió local al Principat

local de televisió. La voluntat de servei públic, el principi filosòfic de la televisió local pot desaparèixer si la llei només permet la supervivència de les emissores amb capital privat.

De moment, però, la llei no és el que més treu el son als responsables de les televisions. L'immediat és la possible entrada en vigència del Decret de la Generalitat. Davant d'això, la principal discussió se centra en temes més concrets com és ara l'establiment del nombre d'hores d'emissió setmanals i el percentatge de producció pròpia. Aquest punt, recollit en l'articulat del Decret, és ara discutit per les dues federacions que actualment agrupen les prop de setanta televisions locals del Principat: la Federació pro-Legalització de les Televisions locals a Catalunya i la Federació Catalana de Televisió Local. Fins fa ben poc, totes les televisions locals estaven agrupades en la primera. Però la recomanació de la Generalitat de suspendre emissions durant els passats Jocs Olímpics va marcar diferències de criteris. Les televisions que van *desobeir* han estat expedientades, i, mesos després, dotze televisions han decidit separar-se de l'antiga entitat i han creat una nova federació.

Per una banda la veterana Federació Pro-Legalització, la que actualment agrupa més televisions, propugna des del consens imprescindible la legalització com a única via de supervivència i com a objectiu central. Aquesta entitat, que encapçala Pep Vilar, professional de TVE-Sant Cugat, és més partidària d'aconseguir coses a partir de la pressió lenta però continuada d'un col·lectiu nombrós.

L'altra federació, la nova, per la seva banda, parteix del pragmatisme més pur. Miquel Cumeras, de TV Osona i responsable d'aquesta entitat diu: "legalització, sí, però amb condicions: 80% de producció pròpia, 100% d'emissions en català i professionalització al màxim".

De moment, les televisions que ja funcionen tenen un seguit d'interrogants sobre la taula. "Les televisions locals poden programar *culebrons*? ¿Poden connectar-se a satèl·lits? ¿poden programar pel·lícules? Les respostes aniran venint soles, ja que, en l'àmbit local, el *feed-back* televisiu és gairebé instantani. Quan el receptor -veïns, amics, entitats municipals- no està d'acord amb el missatge, va directament a queixar-se a l'emissor.

Xènia Bussé

tonòmic va donar una subvenció a la Federació de Televisions Locals de Balears de poc més de 2 milions per a repartir entre totes.

Calafat també es mostra totalment optimista amb vista al futur: "Crec que el nostre model és el que s'implantarà".

LA PROGRAMACIÓ, ALS DIARIS

El futur serà per cable, per ones i no més per a una ciutat o per ones i per a àmbits més grans, però el que és clar és que a les Balears les televisions locals ja són part de la quotidianitat del missatge televisiu. Com a anècdota il·lustrativa, aquesta: la programació dels dos canals de Palma i d'alguns més apareix diàriament a la premsa. I no és només una qüestió simbòlica. Segons Calafat, unes 60.000 persones veuen setmanalment el Canal 37. Sens dubte, les televisions locals interessin els ciutadans de Balears.

Miquel Payeras

ha anat configurant un panorama d'allò més heterogeni. Així, conviuen fórmules televisives tan diferents com la de cinc televisions de barri de Barcelona que comparteixen instal·lacions sota el nom comú de Canal 39 i es reparteixen els dies de la setmana per emetre, o la televisió d'Osona, que actualment treballa amb equips professionals en format Betacam i realitza intercanvis amb TV3. Enmig hi ha televisions que depenen de l'ajuntament del seu municipi, televisions de titularitat privada, com TV20 de Terrassa, i televisions que emeten sense regularitat. No existeix un cens actualitzat de la televisió local.

Amb el Decret de la Generalitat el panorama canviarà, s'endregarà, però en quedarà pendent l'ordenació definitiva, és a dir, el repartiment de freqüències d'emissió, els certificats de futur. El repartiment de freqüències, que ha de fer el MOPT no es produirà fins la pròxima legislatura com a mínim. Des del Principat, el que més es tem és que la futura llei del govern espanyol promogui la *italianització* de l'espectre